

Nynke Borst, Jacqueline van Kruiningen & Marjolein van der Werff

Studenttutoren adviseren studentschrijvers

Ervaringen met een Amerikaans systeem op een Nederlandse universiteit

De afgelopen jaren zijn aan de Rijksuniversiteit Groningen in de cursus Schrijfadvisering van de opleiding Nederlands ouderejaars studenten opgeleid tot schrijftutor. Zij leerden zelfstandig adviesgesprekken met studentschrijvers te voeren over allerhande aspecten van het schrijven. Nu de cursus drie jaar oud is, lijkt het tijd voor een evaluatie.

Academische schrijfvaardigheid krijgt, als één van de belangrijkste componenten van academische vorming, de laatste jaren een nadrukkelijker plaats in de universitaire curricula. Onderwijsvernieuwingen op dit gebied zijn zeer divers van aard en omvang: er zijn grootschalige, faculteitsbrede herprogrammeringen, maar ook lokale, cursusgebonden experimenten, waarbij steeds wordt gezocht naar zo effectief en efficiënt mogelijke methoden voor studentbegeleiding. Een veelgehoorde klacht is dat het verzorgen van een schrijftraining of het integreren van schrijftaken in een cursus veel inzet en tijd van de docenten vergt. Voor menig docent is dit een reden om dergelijke actieve werk- en toetsvormen toch nog zoveel mogelijk uit de weg te gaan. In navolging van landen als Duitsland, Denemarken, Griekenland en Turkije, waar de afgelopen jaren de eerste universitaire schrijfcentra het licht zagen, doet nu op verschillende plaatsen in Nederland het – op de Amerikaanse 'writing centers' geïnspireerde – fenomeen van de 'writing tutor' zijn intrede. Begin jaren negentig al introduceerde de vakgroep Neder-

lands van de KU Nijmegen dit systeem van getrainde ouderejaarsstudenten die als schrijftutor fungeerden voor jongerejaarsstudenten in het Nijmeegs 'Scriptorium'. Eckringa rapporteerde over dit initiatief in *Moer* (4) in 1994. Het Scriptorium werd, ondanks successen, helaas wegbezuinigd. Het idee van een schrijftutorensysteem verdween echter niet en duikt nu op verschillende universiteiten weer op. In Nijmegen werd op 22 maart jongleden een universiteitsbreed schrijfcentrum geopend – het Academisch Schrijfcentrum Nijmegen – waar ouderejaars studenten en junior-onderzoekers studenten individuele begeleiding geven bij hun schrijftaken. De TU in Enschede is in februari 2004 gestart met een cursus 'academic writing' waarbij studenten door docenten en tutoren worden begeleid bij het schrijven van wetenschappelijke teksten. Masterstudenten die hun teksten in het Engels schrijven worden online ondersteund door tutoren van de Colorado State University en studenten die in het Nederlands schrijven worden online begeleid door docenten van de groep 'technische communicatie' van de afdeling communicatie-wetenschappen. Ook aan de Rijksuniversiteit Groningen worden sinds het studiejaar 2000/2001 schrijftutoren opgeleid in de cursus 'Schrijfadvisering' bij de opleiding Nederlandse Taal en Cultuur. In deze cursus worden ouderejaarsstudenten, die al een behoorlijke basis hebben op het gebied van schrijfvaardigheid, getraind om zelfstandig adviesgesprekken met studentschrijvers te voeren over hun teksten, over de aanpak van de schrijftaak en over motivatie en onzekerheid. De getrainde studenten worden ingezet als schrijftutor bij de eerstejaarscolleges 'Taalvaardigheid' van de opleiding Nederlands en geleidelijk aan ook steeds meer bij andere studierichtingen. In dit artikel schetsen wij de achtergrond en de opzet van dit (kleinschalige) tutorensysteem aan de letterenfaculteit van de RuG en bespreken we onze ervaringen. We willen met name ingaan op de vraag in hoeverre dit – in een Amerikaanse onderwijscontext zeer succesvol gebleken – feedbacksysteem effectief en werkbaar kan zijn en ingebed zou kunnen raken in het Nederlandse universitaire onderwijs.

Schrijftutoren, tutorgesprekken en schrijfcentra

Wat we precies moeten verstaan onder de begrippen 'schrijftutor', 'tutorgesprek' en 'schrijfcentrum' verschilt enigszins per onderwijsinstantie. Thonus (1999) geeft een globale typering van 'academic writing tutorials' zoals die verzorgd worden aan veel universiteiten in de Verenigde Staten:

“Academic writing tutorials are interactions between students and tutors in centers established in universities to provide assistance with writing across the curriculum. Whether housed in a single university department or sponsored by a campuswide writing program, whether staffed by paid professional tutors, graduate students on stipend, or undergraduate peer tutors, whether serving undergraduates and graduate students on an appointment-only or on a walk-in basis, writing centers have as their basic mission helping students become better writers. These centers have experienced growth and expansion, gaining recognition and prestige within the academy and developing theories and scholarship commensurate with their institutional standing” (p. 225-226).

Het ontstaan en de ontwikkeling van writing centers in de Verenigde Staten sinds de jaren dertig van de vorige eeuw heeft, in samenhang met de ontwikkelingen in het onderzoek naar schrijfvaardigheid, geleid tot een uitgebreide theorievorming over de functie van een schrijftutor (vgl. Murphy & Sherwood, 2003; Murphy & Law, 1995). In Groningen is, gestoeld op een sociaal-constructivistische visie op onderwijs (Bruffee, 1984/1995), de rol van de tutor vooral ingevuld als een niet-directieve, vragenstellende, luisterende, stimulerende gesprekspartner, die gesprekken voert over schrijftaken en de aanpak daarvan. In de cursus Schrijfadvisering leren studenten dan ook om zich in een gesprek nadrukkelijk niet als docent, beoordelaar of corrector op te stellen, maar veeleer als spiegel of klankbord voor de studentschrijver. De schrijftutor laat de studentschrijver reflecteren op de eigen gedachten en schrijfproducten. Door te praten over een schrijftaak ontdekt en bepaalt de

student zelf, geprikkeld door de vragen van de tutor, wat er anders of beter kan in plaats van dat een tutor of docent dat met rode pen voor hem vaststelt. Daarnaast kan een tutor de student-schrijver, wanneer daar behoefte aan is, informeren over het schrijven in de academische gemeenschap en de daaraan verbonden conventies, zoals het hoe en waarom van literatuurverwijzingen of de indeling van een onderzoeksrapport. De tutor intervenueert op deze manier in het schrijfproces van de student, zodanig dat de student – als het goed is – niet alleen bij die ene schrijftaak tot een schrijftechnisch en inhoudelijk betere schrijfprestatie komt, maar idealiter óók zijn kennis over en vaardigheid in het (academisch) schrijven in het algemeen vergroot (Borst, 2004).

Opzet van de cursus

De cursus Schrijfadvisering bestaat uit twee delen die elk een trimester in beslag nemen; Schrijfadvisering I is een basistraining in het voeren van adviesgesprekken over teksten, Schrijfadvisering II een ministage die de tutoren de mogelijkheid biedt om de kennis en vaardigheden die ze in het eerste deel van de cursus hebben opgedaan verder in praktijk te brengen. Deel I is verplicht voor alle derdejaarsstudenten die binnen de studie Nederlands de afstudeerrichting Taalbeheersing hebben gekozen en kan door andere studenten (bijvoorbeeld studenten uit de richting Moderne Letterkunde of studenten Journalistiek of Communicatie- en informatiewetenschappen) gevolgd worden in de vrije ruimte. Het tweede deel van de training is voor alle studenten facultatief en kan gevolgd worden na een succesvolle afronding van het eerste deel van de cursus.

Het eerste deel van de training heeft primair tot doel de volgende vaardigheden te ontwikkelen:

- het toepassen van technieken om schrijvers te stimuleren kritisch en systematisch te reflecteren op eigen werk, en op de totstandkoming daarvan;
- het diagnosticeren van schrijfproblemen en tekstuele problemen;
- het vertalen van theoretische noties uit vakliteratuur en handboeken naar richtlijnen en tips voor de concrete adviespraktijk;
- het geven van gemotiveerde (her)schrijf-

adviezen, vooral in mondelinge maar ook in schriftelijke vorm.

Gedurende de eerste zes weken worden de studenten in plenaire bijeenkomsten voorbereid op tutorgesprekken die zij in de tweede zes weken van dit trimester gaan voeren. In de colleges bespreken de studenten literatuur over tutorgesprekken, discussiëren zij over en oefenen zij met het geven van feedback op teksten en voeren zij zelfstandig enkele opdrachten uit zoals het schrijven van een adviesrapport over een studenttekst. Daarnaast – en vooral – oefenen de studenten diverse gesprekstechnieken en doen zij alvast ervaring op in het voeren van tutorgesprekken, zowel in gesprekken met elkaar als in rollenspelen met acteurs. Wanneer de studenten deze eerste helft van het trimester met goed gevolg afsluiten, gaan zij in de tweede helft 'echte' tutorgesprekken voeren met voornamelijk eerstejaarsstudenten Nederlands. Tijdens een viertal intervisiebijeenkomsten worden de ervaringen van de tutores uitvoerig besproken. Daarnaast maken de tutores video-opnames van enkele gesprekken die ze vervolgens analyseren. Het eerste trimester wordt afgerond met een schrijfopdracht waarin de studenten reflecteren op het tutorsysteem in het algemeen en op de eigen ontwikkeling in het bijzonder. Na een positieve beoordeling van Schrijfadvisering I, kunnen de studenten in Schrijfadvisering II meer ervaring opdoen in het organiseren en voeren van de tutorgesprekken.

De belangrijkste leerdoelen van deze ministage zijn dan ook:

- het ontwikkelen van een persoonlijk instrument voor gespreksvoering (procedure, gesprekstechnieken, begrippenapparaat, diagnostische vaardigheden);
- het vergroten van inzicht in het eigen adviesgedrag en dat van mede-tutores;
- het (leren) organiseren en plannen van het advieswerk.

De tutores treden wederom op bij het college Taalvaardigheid in de opleiding Nederlands en bij enkele andere cursussen binnen en buiten de letterenfaculteit. Ze voeren in dit kader ieder zo'n 25 tutorgesprekken die ze volledig zelf organiseren. Ze presenteren zichzelf in verschillende colleges waarin ze uitleg geven over het tutorsysteem en de functie van de tutor en de

tutorgesprekken, ze maken afspraken met de studenten waarbij ze zelf zorg dragen voor een efficiënte tijdsindeling en regelen zaalruimte. Bij voldoende beschikbare tutores vormt het voeren van enkele tutorgesprekken voor studenten Nederlands een verplicht onderdeel van het vak Taalvaardigheid in het eerste jaar. Studenten uit andere colleges kiezen vrijwillig voor een tutorsessie. In de loop van dit tweede trimester worden wederom een aantal bijeenkomsten georganiseerd waarin de schrijftutores ervaringen delen en elkaar tips geven. Naast deze intervisie-uren maken de tutores intensief gebruik van de elektronische leeromgeving Nestor (Blackboard) om informatie en ervaringen uit te wisselen. Ze houden wekelijks een logboek bij en werken gedurende het trimester aan opdrachten die verband houden met de organisatie en evaluatie van de gesprekken. Deze opdrachten worden op Nestor geplaatst en de studenten geven via dit medium feedback op elkaars uitwerkingen. Zo blijven de tutores op de hoogte van elkaars activiteiten en lotgevallen, en hebben ook de docenten zicht op de voortgang van de gesprekken. De mogelijkheid die het systeem biedt om op elkaar te reageren, leidt vaak tot levendige, digitale discussies. Op deze manier is er sprake van een sterke vorm van samenwerkend leren waarbij de tutores elkaar begeleiden en de docenten zich wat meer op de achtergrond houden.

Evaluatie van de cursus

De cursus Schrijfadvisering is nu drie jaar verzorgd en elk jaar uitgebreid geëvalueerd. Omdat het steeds om relatief kleine groepen studenten ging (respectievelijk 14, 16 en 8 studenten voor Schrijfadvisering I en 5, 4 en 5 studenten voor Schrijfadvisering II), achten we het niet zinvol om kwantitatieve evaluatiegegevens te presenteren. Wel beschrijven we hier enkele tendensen die afgeleid kunnen worden uit de reacties van de studenten, zoals ze die hebben verwoord in evaluatiegesprekken, evaluatieformulieren en dossieropdrachten. Wat direct in het oog springt, is dat twee aspecten van de cursus steeds opnieuw als bijzonder waardevol worden beschouwd, namelijk de intensieve samenwerking en de aandacht voor (zelf)reflectie. Studenten geven ieder jaar vrijwel unaniem aan dat ze het bijzonder verfrissend

vinden dat er binnen de door 'kennisvergaring' gedomineerde opleiding voor de verandering aandacht wordt besteed aan (reflectie) vaardigheden. Hierbij is het van belang om op te merken dat de studenten allemaal behoren tot de pre-studiehuiscategorie; anders dan de huidige studenten-instroom hebben ze over het algemeen weinig tot geen ervaring met intensief samenwerken, reflectieopdrachten en inductieve werkvormen. Blijkbaar bieden de eerste drie jaren van hun universitaire opleiding hiertoe ook weinig ruimte, want voor veel studenten is de kennismaking met deze vorm van leren een eye-opener:

“Zelfreflectie bleek een betere leermethode dan welke beschikbare literatuur dan ook. Door zorgvuldig op elkaar te oefenen en goed naar onszelf te kijken kwamen we elkaars zwakke plekken te weten en die van onszelf, en kwamen we erachter wat ieder van ons bedacht had als oplossing voor onze tekstuele minpunten. We leerden van elkaar hoe we een goed gesprek moesten voeren, waar we goed in waren en wat nog meer oefening vereiste.”

Ook de praktische insteek van de cursus vindt veel bijval in de evaluaties. Om de gespreksvaardigheden van de studenten te trainen, wordt, met name in Schrijfadviesing I, veel aandacht besteed aan gesprekstechnieken en aan het leiden, openen en afsluiten van een gesprek. Oefening wordt geboden in de vorm van oefengesprekken, rollenspelen en door video-opnames van tutorgesprekken te analyseren. Deze praktijkgerichte vorm van het college blijkt de meeste studenten zeer aan te spreken:

“Ik denk dat het een goede greep is geweest om het college zo praktisch in te richten als nu het geval was. Omdat we vanaf week twee al hebben geoefend met het voeren van gesprekken, had ik niet het idee in het diepe te worden gegooid toen ik voor het eerst een adviesgesprek moest voeren.”

Natuurlijk zijn er ook kritische geluiden. Sommige tutores beschouwen de oefengesprekken die ze met elkaar moeten voeren worden niet als erg zinvol. Ze vinden deze gesprekken enigszins 'gemaakt', 'ongemakkelijk'

en 'onrealistisch' overkomen en ze vragen zich af of dit 'droog oefenen' wel voldoende voorbereidt op de echte gesprekken. Over de rollenspelen merkt een enkeling op dat de situaties die worden gesimuleerd niet altijd even realistisch lijken. Een opvallend neveneffect van de cursus is dat vrijwel alle studenten in de evaluatie aangeven het gevoel te hebben dat ze vooral zelf kritisch op hun eigen werk en de totstandkoming ervan hebben leren reflecteren. Hoewel dit geen expliciet leerdoel is zeggen de tutores veel meer over schrijven en hun eigen schrijfsproces te hebben geleerd dan ze hadden verwacht. Een aantal van de tutores stelt daarbij dat ze, doordat ze zich bewuster zijn geworden van hun schrijfsproces, veel meer zelfvertrouwen hebben gekregen als het op schrijven aankomt:

“In het begin van de cursus zag ik schrijven meer als iets van mezelf, ik was er altijd in mijn eentje mee bezig geweest en ik had ook nog maar een keer eerder mensen geholpen met schrijven maar dat toen, zonder dat ik daar enige kennis over bezat. Nu zie ik schrijven veel meer als een proces waarin ook wel eens haperingen voorkomen en die haperingen kunnen opgelost worden en wel door mij. Dat vind ik een fantastisch gevoel.”

Hoewel we hier te maken hebben met derde- of vierdejaarsstudenten die al behoorlijk wat training hebben gehad in, en ervaring hebben opgedaan met het schrijven en reviseren van teksten, blijkt kennis over het schrijfsproces veelal nog onbewust te zijn. Opvallend bij de evaluatie van Schrijfadviesing II is de motiverende werking die uitgaat van het uitwisselen van ervaringen in de intervisiecolleges en via de elektronische leeromgeving:

“Ook het tussentijds ervaringen uitwisselen met mede-schrijfadvisers (op Nestor en in levende lijve) was prettig. Aan de ene kant herkende ik veel bij hen, wat geruststellend werkte, en aan de andere kant zag ik ook veel verschillen. Juist deze verschillen zien is van belang geweest voor mijn ontwikkeling. De één deed het op een manier die mij ook wel erg handig leek, terwijl de ander het deed zoals ik het niet zou kunnen of willen doen. Ik heb pas goed kunnen zien wat voor

schrijfadviseur ik ben (of wil zijn) toen ik mezelf vergeleek met anderen.”

Een aantal studenten stelt dat ze vaardigheden hebben ontwikkeld die bijzonder zinvol kunnen zijn voor de latere beroepspraktijk. Het zou daarom interessant kunnen zijn om, geïnspireerd door buitenlandse voorbeelden, in de toekomst aan het eind van de cursus een soort certificaat uit te reiken waaruit blijkt dat de cursus Schrijfadvisering, waarin elementaire gespreks- en adviesvaardigheden worden getraind, door de student met succes is doorlopen.

De tutorgesprekken

Het idee is prachtig; ouderejaarsstudenten voeren gesprekken met jongere studenten waardoor er betere teksten worden geproduceerd en het schrijfsproces ook bij toekomstige schrijfoopdrachten efficiënter, effectiever en met meer plezier wordt doorlopen. Maar hoe hebben de 'tutees' nu eigenlijk de gesprekken ervaren? Hebben ze zelf het idee dat de tutorgesprekken hebben bijgedragen aan de ontwikkeling van hun schrijfvaardigheid? Informatie over het oordeel van de studentschrijvers is te vinden in de reflectieverslagen die de studenten schreven naar aanleiding van hun ervaringen met de tutorgesprekken. Daarnaast evalueerden de schrijftutoren de door hen gevoerde gesprekken door iedere student-schrijver met wie ze spraken een - zelf ontworpen - schriftelijke enquête af te nemen. Deze gegevens bieden niet alleen zicht op het oordeel van de studentschrijvers over de tutorgesprekken; ook de verschillende onderwerpen die tijdens de tutorsessies aan bod komen kunnen zo worden geïnventariseerd. De inventarisatie van de gespreksonderwerpen laat zien dat werkelijk alle aspecten van het schrijven aan de orde kunnen komen. Een opsomming - die overigens niet pretendeert volledig te zijn: schrijfoopdracht en criteria, kenmerken van tekstgenres, ideeën voor een tekst, de focus van een tekst, vraag- en doelstelling, onderzoeksmethode, tekststructuur, cohesie, argumentatie, brongebruik, jargon, formulering, schrijfstrategieën, schrijfblokkades, aandachtspunten voor revisie, de eigen schrijfstijl en motivatie. In het overgrote deel van de gevallen menen de studentschrijvers dat ze tot een beter doordachte

inhoud en focus van de tekst zijn gekomen. Het lijkt er dan ook op dat het samen praten over de tekst-in-wording en de stimulerende vragen van de kant van de tutor daadwerkelijk aanzetten tot conceptualiseren. Daarnaast noemt een aanzienlijk deel van de studentschrijvers als positief aspect van de gesprekken dat zij, wat betreft de schrijftaak, veel gemotiveerder zijn geraakt. Gemotiveerder om de tekst, in tegenstelling tot eerdere plannen, toch nog maar eens grondig te reviseren of om (eindelijk) eens te beginnen met schrijven:

“Ik liep dus nogal achter op schema en het was dus zaak om even flink gemotiveerd te raken om te beginnen. En dat is gelukt. [...] De conclusie die ik uit dit gesprek kan trekken, is dat ik in het vervolg toch echt een heel stuk eerder moet beginnen, want de hoeveelheid werk die ik nu in zeer korte tijd zal moeten verrichten, zal geen lolletje worden. De acties die ik heb ondernomen na mijn tutorgesprek lijken me duidelijk: beginnen! Het was een zeer motiverend gesprek.”

Ook een groter zelfvertrouwen wordt opvallend vaak gemeld. Ofwel doordat de tutor de wat onzekere student ervan heeft weten te overtuigen dat de geschreven tekst helemaal zo slecht nog niet is, ofwel doordat de student met hulp van de tutor de schrijfproblemen zelf heeft weten op te lossen. Hierover schrijft een studente:

“[...] Daarna gingen we het hele verhaal bij langs. Hierbij vroeg mijn tutor wat er precies stond en hoe ik op de ideeën gekomen was. Daarbij kon ik zelf vertellen waar ik tegenaan gelopen was tijdens het schrijven. Hierbij was het steeds zo dat de tutor geen antwoord gaf, maar mij steeds in de gelegenheid stelde om erover na te denken. Dit was naar mijn mening heel effectief, omdat je steeds meer zicht krijgt op je eigen werk en omdat je leert om zelf oplossingen te vinden voor problemen.[...] Samengevat vond ik het tutorgesprek erg leerzaam. Omdat het ervoor heeft gezorgd dat ik nou een heldere blik heb op mijn verhaal. Bovendien heeft het ook een stukje zelfvertrouwen gegeven, dat ik de problemen zelf opgelost heb.”

Het zelf reflecteren op de eigen tekst, eigen onderzoek of het eigen schrijfproces wordt, naast het vergroten van de motivatie, veelvuldig genoemd als argument voor een positief oordeel over een tutorgesprek. Het zijn dus niet de antwoorden van de tutor op de vragen van de student die van belang lijken; vooral het – door stimuli van de tutor – zelfstandig (leren) kijken naar en nadenken over de eigen tekst lijkt het belangrijkste resultaat van de tutorsessies. Juist dat aspect van het tutorgesprek lijkt ervoor te zorgen dat meer dan de helft van de studentschrijvers aangeeft vaker gebruik te willen maken van een dergelijke dienst – mocht dat ooit mogelijk zijn. Tegelijkertijd rapporteren sommige studenten ook, na één gesprek, een verbetering in hun schrijfvaardigheid. Het gaat dan voornamelijk om kennis van formele aspecten van het schrijven, zoals alinea-indeling, de inhoud van een inleiding en de kenmerken van een onderzoeksverslag. Hoewel de meeste studenten dus behoorlijk positief oordelen over de gesprekken, blijkt uit de reflectieverslagen tegelijkertijd dat het concept van de 'schrijftutor' niet voor iedere studentschrijver even helder is. Sommige studenten vinden dat de tutor te weinig weet van het onderwerp van hun tekst. Dat een tutor er vooral is voor de schrijftechnische en strategische kant van een schrijfofdracht, en de student weliswaar kan stimuleren de inhoudelijke kant verder door te denken, maar geen docent is die oordeelt of een vraagstelling of de uitwerking daarvan inhoudelijk correct is, blijkt niet voor iedereen even duidelijk:

“Ik vond het wel goed om een tutorgesprek te voeren omdat je de mening van iemand anders over jouw gedachten te horen krijgt. Wat ik jammer vond, is dat de tutor niet zoveel van het onderwerp zelf af wist, zodat te mij dus ook niet kon helpen met een relevante vraagstelling. Tegelijkertijd vroeg ik me af of dat wel de functie van de tutor is, aangezien ze eigenlijk schrijftutor is en dus meer op de technische aspecten van schrijven gericht is. Toch heeft het me geholpen bij de voortgang van mijn onderzoek.”

Bij een eventuele uitbreiding van het tutorensysteem zullen we overwegen om niet alleen

tutoren met een achtergrond in de Neerlandistiek in te zetten, maar ook – getrainde – tutoren uit andere disciplines. In bepaalde situaties lijkt het zinvol om als tutor ook enige basiskennis van het vakgebied in te kunnen brengen. In de Verenigde Staten is ervaring opgedaan met beide soorten tutoren en hebben beide typen tutoren hun eigen specifieke waarde bewezen.

Hebben schrijfcentra een toekomst in Nederland?

De hier beschreven ervaringen met schrijftutoren aan de Groningse universiteit beslaan een kleinschalig experiment met een beperkte groep studenten. Voor verdere profilering van het tutorsysteem ontbrak tot nu toe de (programmatische) ruimte en docenttijd. Om echt zicht te krijgen op de vraag of een dergelijk tutorsysteem werkt in de context van een Nederlands universitair onderwijsstelsel zou het breder moeten worden uitgezet en over een langere periode moeten worden onderzocht – hetgeen nu in Nijmegen gebeurt. De tekenen zijn enerzijds positief. Zonder al te veel reclame vonden ook docenten en studenten uit andere disciplines dan de Neerlandistiek (Communicatie- en informatiewetenschappen, Kunst- en kunstbeleid, Geschiedenis en Farmacie) hun weg naar de schrijftutoren. Docenten reageren overwegend enthousiast als zij horen van de mogelijkheid een schrijftutor in te zetten om hun studenten te ondersteunen – zelf hebben ze vaak niet de tijd of de expertise om het schrijfproces van studenten gericht te begeleiden. Anderzijds zijn er ook docenten die afhoudend reageren omdat ze weinig vertrouwen hebben in de bereidheid of vaardigheid van hun studenten om schrijftaken zo efficiënt te plannen dat een tutorgesprek daarbinnen zou passen. (Dat zegt ons inziens overigens ook iets over de mate waarin zo'n docent niet alleen de studenten, maar ook de schrijftaken in zijn of haar cursus serieus neemt.) Inderdaad blijkt dat in die cursussen waar de studenten nog geen ervaring hebben met tutorgesprekken en waar de tutorgesprekken op vrijwillige basis werden aangeboden, slechts weinig studenten afspraken maakten voor een sessie. Een verklaring voor dit gebrek aan belangstelling ligt wat ons betreft in de onbekendheid met het fenomeen 'schrijf-

tutor' en het geringe belang dat deze studenten (en docenten!) veelal hechten aan schrijven. We kennen in Nederland, in tegenstelling tot de V.S., geen sterke schrijfcultuur. Studenten zijn niet gewend en niet getraind om veel aandacht te besteden aan het schrijven van (zakelijke, academische) teksten, en al helemaal niet om erover te praten. Schrijven is iets wat je 'gewoon nog moet doen' om een cijfer te halen, en studenten beginnen er vaak ook te laat mee om nog de ruimte te kunnen maken voor een gesprek. En: schrijven is vooral wat je in je eentje doet; praten over je eigen tekst is vaak 'eng' en confronterend, en hulp zoek je in het Nederlandse onderwijssysteem alleen als je echt helemaal vast zit. De wetenschap dat gesprekken met schrijftutoren in een niet-evaluatieve sfeer plaatsvinden; dat het afstemmen van een tekst (-idee of concept) in een professionele context een vanzelfsprekend gegeven is (of zou moeten zijn), en dat het iederéén - ook als je geen kneus bent - verder brengt, dringt maar langzaam door. Maar wanneer studenten al dan niet verplicht kennisgemaakt hebben met tutorgesprekken, zoals bij de opleiding Nederlands in Groningen, komen zij wél terug. Studenten moeten eerst ondervinden wat het is om met een schrijftutor over een schrijfoopdracht te praten voordat zij kunnen begrijpen wat de functie en het nut van deze tutorgesprekken is. In de Verenigde Staten waren enkele decennia nodig om de schrijfcentra te brengen waar ze nu zijn. Het is daar nu volledig geaccepteerd en vanzelfsprekend om bij wijze van routine aan te kloppen bij het universitaire schrijfcentrum voor een praatje over je tekst-in wording. Er is tijd nodig om het verschijnsel bekend te maken en in te laten burgeren in de universiteit; bij docenten en studenten, en ook bij bestuurders. En toch: waarom zou de universitaire gemeenschap een goed werkend schrijftutorensysteem op termijn niet accepteren als blijkt dat hiermee de docenten worden ontlast? Een schrijftutor voor de student betekent voor de docent: snellere afhandeling, minder frustraties bij de eindbeoordeling van die stapels werkstukken, minder herkansingen. En ook: minder geblokkeerde of afhakende scriptieschrijvers aan het eind van de studie en dus minder langdurige begeleidingstrajecten bij die - vaak - moeizame eindsprint, hetgeen ook

financieel voor opleidingen niet onaantrekkelijk zal zijn. We volgen met interesse de start van het universitair schrijfcentrum in Nijmegen.

Literatuur

- Borst, N.J., *Balanceren op het slappe koord van het tutorschap. De eerste tutorgesprekken van schrijftutoren tijdens de cursus Schrijfadvisering I*. Ongepubliceerde doctoraalscriptie, Groningen, Rijksuniversiteit Groningen, 2004.
- Bruffee, K.A., Peer tutoring and the 'conversation of mankind'. In: C. Murphy & J. Law (eds.), *Landmark essays on writing centers*. Davis, Hermagoras Press, 1995, blz. 87-98. (Opnieuw gepubliceerd uit *Writing centers: theory and administration*, p. 3-15, van G.A. Olson, Ed., 1984, Urbana: NCTE)
- Eckringa, P., Het Nijmeegs Scriptorium. Een cursus procesgericht schrijven. In: *Moer*, nr. 4, 1994, blz. 154-158.
- Murphy, C. & Law, J. (eds.), *Landmark essays on writing centers*. Davis, Hermagoras Press, 1995.
- Murphy, C. & Sherwood, S. (eds.), *The St. Martin's sourcebook for writing tutors* (2e editie). Boston/New York, Bedford/St. Martin's, 2003.
- Thonus, T., Dominance in academic writing tutorials: gender, language proficiency, and the offering of suggestions. In: *Discourse & Society*, nr. 10 (2), 1999, blz. 225-248.

Om verder te lezen

- Meyer, E. & Smith, L., *The practical Tutor*. New York/Oxford, Oxford University Press, 1987.
- Ryan, L., *The Bedford Guide for for Writing Tutors* (2e editie). Boston, Bedford books, 1998.